

Модул 2010: Съвместно използване на ресурсите в домакинството

Регламент 646/2009 на Комисията представя списъка на целевите второстепенни променливи, свързани със съвместното използване на ресурсите в домакинството. Въпросите в Модул 2010 се отнасят само за домакинствата с най-малко двама членове. Изследването с този допълнителен модул е проведено през 2010 година в 27те страни членки на ЕС както и в Исландия, Норвегия и Швейцария.

Настоящият документ представя основните дефиниции и променливи на Модул 2010.

Основните характеристики на Модул 2010 са следните:

- **Единици на наблюдение:** Седемте задължителни променливи, отнасящи се до подхода към финансите на домакинството и управлението им, се установяват на ниво домакинство. Всички останали променливи, включени в модула, се установят на индивидуално ниво. Има два типа променливи, които се установяват на индивидуално ниво: 1) Променливи, отнасящи се до приноса към общия бюджет на домакинството, достъпа до банкова сметка, вземането на решения относно правенето на разходи, разходването на време и средства се установява за всеки настоящ член на домакинството; и 2) Променливи, отнасящи се до вземането на решения (от общ или конкретен характер) и до продължителността на съжителството на партньорите се установява за всеки настоящ член на домакинството на 16-годишна възраст или повече, които живеят с партньор.
- **Начин на събиране на данните:** За променливи, за които се иска информация на ниво домакинство, методът за събиране на данни е индивидуално интервю с респондента на домакинството. За променливи, за които се иска информация от отделните лица, методът за събиране на данни е индивидуално интервю с всички настоящи членове на домакинството на възраст 16 или повече години. Косвени интервюта са позволени само в изключителни случаи за лица временно отсъстващи или недееспособни.
- **Период на наблюдение:** Периодът на наблюдение е настоящият момент.
- **Определения:** Няма специални определения, които да се прилагат в Модул 2010.
- **Целеви променливи:** Модул 2010 съдържа 23 променливи, 7 от които се събират на ниво домакинство, а останалите – на индивидуално ниво. Тези променливи са следните:
  - **Елементи, за които се събира информация на ниво домакинство – задължително**
    - **NA010: Подход към финансите на домакинството** - отнася се до **самооценката** на респондента за подхода към финансите на домакинството. Възможни са четири стойности за променливата: 1) считаме всички приходи за общи ресурси; 2) считаме някои приходи за общи ресурси, а останалите за лични ресурси; 3) считаме всички приходи за лични ресурси на лицето, което ги получава; и 4) не получаваме никакви приходи в домакинството. Под „*обща ресурси*” не се има предвид

непременно чисто физически достъп до тези ресурси. Доходите на един член на домакинството се считат за „лични ресурси“, ако той/ тя смята, че тези доходи са лично за него/ нея и може сам/ а да решава какво да прави с тях.

- **HA020: Управление на общите финанси на домакинството** - отнася се до **самооценката** на респондента за управлението на общите финанси на домакинството. Управлението на общите финанси на домакинството включва дейности като следене на разходите, битовите сметки, заемите и доходите на домакинството като цяло. Общите финанси на домакинството могат да бъдат управлявани от едно или повече лица, които са членове или не на домакинството. Лице/ а, които не са част от домакинството, но участват в управлението на общите финанси на това домакинство, могат да бъдат счетоводители, данъчни консултанти, бизнес консултанти (само в случаите, когато се управляват финансите на домакинството, а не тези на семейния бизнес), социални работници или роднини.
  - **HA030: Идентификационен номер на лице 1, което управлява финансите на домакинството** - отнася се до **самооценката** на респондента за управлението на общите финанси на домакинството. Поредният номер на индивидуалните идентификационни номера на лицата в домакинството, които участват в управлението на финансите не предопределя реда на важност на ролята на съответното лице в управлението на финансите на домакинството.
  - **HA040: Идентификационен номер на лице 2, което управлява финансите на домакинството** – виж HA030. Броят на лицата, участващи в управлението на финансите на домакинството зависи от стойността на променлива HA020.
  - **HA050: Идентификационен номер на лице 3, което управлява финансите на домакинството** – виж HA040.
  - **HA060: Идентификационен номер на лице 4, което управлява финансите на домакинството** - виж HA040.
  - **HA070: Идентификационен номер на лице 5, което управлява финансите на домакинството** - виж HA040.
- **Елементи, за които се събира информация на индивидуално ниво – задължително.** Насочени са към лица над 16-годишна възраст, които живеят в домакинство с поне две лица на възраст над 16 години.
- **PA010: Дял на личния доход, който се държи отделно от общия бюджет на домакинството** - дялът на личния доход, който не е включен в общия бюджет на домакинството се определя по **самооценка** на запитаното лице. „Отделен доход“ или „не включен в общия доход на домакинството“ се счита личният доход на респондента, който той/ тя използва по своя собствена преценка. „Общ бюджет на домакинството“ се считат разходи и спестявания, които не се отнасят директно само до едно лице от домакинството, освен в случаи, когато се касае за деца, живеещи в домакинството.

- **РА020: Достъп до банкова сметка** - „Достъп“ означава официално разрешение (пр. издадено от банка) за теглене на средства/ пари.
- **РА030: Вземане на решения във връзка с ежедневното пазаруване** - този въпрос се задава само на лица, които съжителстват с друго лице в същото домакинство. Въпросът, който се задава в случая, цели *субективна само преценка* за вземанията на решения в домакинството. Променливата се отнася до *реални* решения, вземани от живеещите заедно. Всички разходи по всекидневните покупки се взимат пред вид, включително и тези, които запитания е направил за себе си.
- **РА040: Вземане на решения относно важни разходи, свързани с детето/ децата** - виж РА030. „Важни разходи“ е самостоятелно дефинирано понятие, което означава, че разходът е голям или важен, ако респондентът счита така.
- **РА050: Вземане на решения относно скъпо струващи покупки на стоки за дългосрочна употреба и мебелировка** - виж РА030. „Трайни потребителски стоки“ включват еднократни покупки като бяла техника (хладилници, перални машини, т.н.), големи мебели, електрически уреди и др.
- **РА060: Вземане на решения във връзка с ползването на паричен заем** – виж РА030.
- **РА070: Вземане на решения във връзка с харченето на спестявания** - виж РА030.
- **РА080: Вземане на решения – от общ характер** - виж РА030.
- **РА090: Възможност за вземане на решения относно разходите за Ваше лично ползване, за Вашия отдих и хобита** - въпросът цели да определи дали запитаното лице се чувства свободно да прави разходи за себе си, без да се съобразява дали тези разходи са наистина необходими и независимо дали домакинството може да си ги позволи. Разходи за храна, с изключение хранене навън (бар, ресторант, др.), се изключват.
- **РА100: Възможност за вземане на решения относно покупки за задоволяване на нуждите на децата (включително даването на джобни пари)** - въпросът е насочен към лица над 16 годишна възраст, които живеят в домакинство заедно с поне други две лица над 16 годишна възраст и дете под 16 годишна възраст; братя и сестри (над 16 годишна възраст) на деца под 16 годишна възраст, които не са сами отговорни за тях, се изключват. Въпросът цели да определи, дали запитаното лице свободно прави разходи за нуждите на детето(децата) в домакинството, независимо дали тези разходи са напълно наложителни или не и независимо дали домакинството може да си позволи тези разходи.
- **РА110: Продължителност на съжителството на партньорите** - въпросът е насочен към лица над 16 годишна възраст, които са във връзка с друго лице (имат партньор/ ка). Въпросът се отнася до настоящето състояние и началото на съжителството независимо от юридическия статут на двойката.

- **Елементи, за които се събира информация на индивидуално ниво – незадължителни.** Въпросите са насочени към лица над 16 годишна възраст, които живеят в домакинство с поне две лица над 16 годишна възраст.
  - **РА120: Време прекарано в пътуване до и от работа** - сборно за всички работи. За лица, които пътуват цялата седмица, трябва да се отчете осредненото времето за ден. Като цяло се отчита времето необходимо за пътуване от местопребиваването до местоработата и между различни работи, но не и различни местоработи.
  - **РА130: Време, посветено на отдих** – „отдих” е понятие, което респондентът трябва сам да дефинира.
  - **РА140: Време прекарано в домакинска работа, грижи за децата и грижи за други лица на издръжка** - въпросът се отнася до основната неплатена дейност. „Домакински дейности” и „грижи” са определения, които респондентът трябва сам да дефинира. По-конкретно, лицето включва тези дейности в конкретната променлива, които са неплатени и лицето не счита като почивка или отдих.
  - **РА150: Пари, харчени на месец за лично ползване** - Отбелязаните разходи са разходи, направени индивидуално за нуждите на респондента (какво харчи той/ тя лично за себе си). Променливата не включва подаръци, направени от други членове на домакинството. Средствата, използвани за тези разходи могат да бъдат както от лични, така и от общите ресурси.
  - **РА160: Пари, харчени за децата на месец от анкетираното лице** – целевата популация за тази променлива са лицата на възраст 16 години и повече, живеещи в едно домакинство, състоящо се от най-малко две лица на възраст над 16 години и най-малко едно дете. Отбелязаните разходи са разходи, направени индивидуално за нуждите на децата под 16-годишна възраст в домакинството. Разходите по грижи за детето (включително детегледачки), храна, предназначена за консумация изключително от децата, както и джобните пари на децата, се включват в стойността на променливата.